

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. De Essentia hujus Sacramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

QUÆSTIO PRIMA.

De Effentia, Institutione, & Fructu Sacramenti Pœnitentiæ.

Sigillatim discutiemus primo essentiam hujus Sacramenti, tum metaphysicam, quæ est ejus definitio, tum physicam, quæ conflatur ex materia, & forma; Deinde ejus institutionem; ac demum finem, & fructus, quos operatur.

ARTICULUS I.

De Essentia hujus Sacramenti.

- I. *Sacramentum Pœnitentiæ metaphysice consideratum quid sit?*
- II. *Quid importet consideratum physice?*
- III. *Quanam Sacramenti hujus pars significet, & causet gratiam?*
- IV. *Quomodo actus pœnitentiæ gratiam remissivam peccati significare, & efficere possint?*
- V. *Concretio, quamvis insensibilis de se, adhuc potest constituere Sacramentum sensibile; Et quid de intentione Ministrum?*
- VI. *Quomodo satisfactio ad Sacramenti hujus constitutionem pertineat?*
- VII. *Num Satisfactio significet gratiam peccati remissivam, an solius pœnitentiæ remissionem?*

I. Sicut essentia E. G. Hominis alia est Metaphysica constituta per genus, & differentiam tamquam per partes metaphysicas, & sic dicitur esse Animal rationale: Alia est physica constituta per materiam, & formam tamquam per partes physicas, & sic dicitur esse compositum. consistans ex corpore, & anima rationali: ita Sacramenti Pœnitentiæ essentia alia est Metaphysica constituta

per genus, & differentiam, alia puriter physica constituta per materiam, & formam.

Quæritur itaque primo, Quanam sit definitio, seu Metaphysica essentia hujus Sacramenti per genus & differentiam considerati?

Respondeo, Sacramentum pœnitentiæ definiri, *Signum sensibile significans, & conferens gratiam sanctificantem, institutum a Christo Domino per modum judicii ad remittenda peccata post baptismum commissa*: In quantum est signum sensibile efficax gratiæ, convenit cum reliquis Sacramentis; in quantum vero institutum per modum judicii, differt ab aliis. Brevius tamen definiri potest, *Sacramentum judicialis reconciliationis post baptismum*.

II. Quæritur secundo; An Sacramentum pœnitentiæ suam habeat essentiam physicam, nempe compositionem ex materia, & forma, tamquam ex partibus physicis? Et quanam illæ sint?

Respondeo, Hanc etiam essentiam competere huic Sacramento: Sicut enim reliqua Sacramenta constant ex materia, seu parte magis determinabili, & forma, seu parte magis determinativa, ut docent Concilia: ita pariter Sacramentum Pœnitentiæ. Est autem distinguenda in omnibus Sacramentis materia proxima, seu ex qua,

qua, a remota, seu circa quam. Nam in baptismo, exempli gratia, aqua dicitur materia remota, & ablutio vero materia proxima, & verba illa, *Ego te baptizo, &c.* sunt forma talis Sacramenti: Eodem pacto in Sacramento penitentiae materia remota sunt peccata; materia vero proxima communiter censentur esse actus penitentis, scilicet, Confessio dolorosa, seu dolor, & confessio, quibus additur satisfactio, tamquam pars integralis, non essentialis: Forma autem sunt verba Sacerdotis dicentis, *Ego te absolvo, &c.* Constat hoc ex Trident. sess. 14. cap. 3., ubi aperte docemur, verba ministri esse formam hujus Sacramenti. Et quamvis actus penitentis dicantur a Concilio esse *quasi materia*, non vero materia; hinc tamen solum inferitur, (ut explicat Catechismus de Sacramento penitentiae cap. 4.) quod materia hujus Sacramenti non sit aliquod elementum, ut in baptismo est aqua, in confirmatione oleum, &c., non vero quod actus penitentis non sint propria materia Sacramentalis; quandoquidem analogicam similitudinem dicunt ad materiam physicam, eo pacto, quo verba Ministri ratione ejusdem analogiae dicuntur proprie forma.

Hinc sequitur, Sacramentum penitentiae, physice consideratum, optime definiri, quod sit *Compositum artificiale, seu morale constans ex actibus penitentis, & verbis Sacerdotis institutis ad significandam, & conferendam gratiam remissivam peccati post baptismum commissi per modum iudicii.*

III. Disputant Scholastici, cuiam parti competat significare, & causare gratiam? Scot. in 1. distinct. 16. censet, soli formae id competere; unde per Scot. sola forma, seu verba Ministri, adaequate constituit hoc Sacramentum. Gabriel vero censet, confessionem, & absolutionem, quae sunt

signa sensibilia, constitutere hoc Sacramentum: contritionem vero, utpote insensibilem, esse solummodo requisitum. Sed communior, & verior sententia docet, contritionem, & confessionem esse materiam, & partem hujus Sacramenti, quae significat, & causat gratiam, non secus ac forma; satisfactionem vero esse partem integram; quia per satisfactionem quamvis non constituatur essentialiter, certe perficitur, & integratur iudicium, & per illam remittitur poena temporalis.

Disputant etiam Scholastici de intentione requisita in ministro ad conferendum Sacramentum Penitentiae: num sit merum requisitum, an vero pars constitutiva Sacramenti? Et nonnulli docent, esse merum requisitum; (non secus ac est merum requisitum essentialiter in Penitente intentio suscipiendi Sacramentum) atque adeo nullo pacto causare gratiam, sicut causatur a qualibet parte constitutiva Sacramenti. Probabilius tamen recentiores docent, constitutere actum iudiciale, atque adeo ipsum Sacramentum; Quod fuisse nos prosecuti sumus in *Curso Theologico part. 7. disput. 1. quest. 1. art. 3.*

IV. Oppones primo. Quod est materia proxima hujus Sacramenti; debet significare, & causare gratiam sanctificantem; sed actus penitentis, scilicet contritio, confessio, & satisfactio non possunt significare, & causare gratiam sanctificantem; ergo non sunt materia proxima, sed merum requisitum; atque adeo sola forma, seu absolutio constituit hoc Sacramentum. Major patet, quia Sacramentum est signum practicum gratiae; ergo quaelibet pars Sacramenti debet esse signum practicum gratiae; sed materia proxima est pars Sacramenti; ergo debet esse signum practicum gratiae. Minor itaque probatur, & quidem quod a
Eus

Actus penitentis non significant gratiam, videtur perspicuum; nam tota significatio gratiæ remissivæ peccati habetur in verbis absolutoriis: Deinde quod neque producant gratiam actus penitentis, suadet, tum quia quando producit gratia Sacramentalis, non est actu confessio; & sæpe nec contritio, quæ præfuit; Tum etiam quia, si actus penitentis producerent gratiam, penitens diceretur sibi remittere peccata, & ministrare Sacramentum penitentiae, quod est falsum; cum hoc sit solius Ministri.

Respondeo primo, nego majorem cum Ferrarienti, Capreol., & aliis; sicut enim homo est rationalis, quin singulæ partes hominis sint rationales, cum materia non discurrat; & homo videt, non tamen singulæ partes hominis, sed solus oculus: ita Sacramentum est signum practicum gratiæ, etiamsi non significant, & causent gratiam singulæ partes Sacramenti.

Respondeo secundo, omnia majore, nego minorem. Ad primam probationem dico, quod quamvis absolutio magis explicite significet gratiam remissivam peccati, tamen illam etiam significant actus penitentis; quia sicut per illos peccator ex parte sua e disponit ad obtinendam remissionem peccati; ita illis significatur aliquo pacto ipsa remissio peccati, quam Deus concedit bene se disponenti. Ad secundam probationem dico, actus penitentis causare gratiam moraliter, non physice, si non coexistant cum verbis Sacerdotis; sicut Baptismus cum peccato susceptus, recedente fictione, moraliter, non physice causat gratiam suam.

Ad id, quod ultimo loco additur, dico, quod cum actus penitentis concurrant ad productionem gratiæ per conjunctionem cum forma a Ministro prolata, idcirco soli Ministro tribuitur administratio Sacramenti, & pro-

ductio gratiæ. Patet hoc in Sacramento Ordinis, in quo contactus suscipientis est materia proxima productiva gratiæ; quia tamen contactus causat gratiam per conjunctionem cum forma Sacramenti a Ministro prolata, idcirco soli Ministro tribuitur collatio Sacramenti Ordinis. Quare universim qui ponit partem materialem Sacramenti, non dicitur illud conficere, aut ministrare; sicut qui conficit lignum, quod est pars materialis statui, non dicitur statuum conficere, & qui conficit panem consecrandum, quamvis ponat species eucharisticas productivas gratiæ, non dicitur tamen Sacramentum Eucharistiæ conficere: Solus igitur Sacerdos, qui ponit formam Sacramenti, illud conficit, & ministrat; quia ponendo formam, elevat materiam præsuppositam ad rationem Sacramenti.

V. Oppones secundo; Intentio Ministri cum non sit signum sensibile, non est materia proxima juxta multorum sententiam, nec constituit Sacramentum, quod est signum sensibile, sed est merum requisitum: ergo neque contritio erit materia proxima, cum pariter sit insensibilis.

Respondeo, transmissio antecedente, nulla est consequentia; Disparitas est, quia Tridentinum eodem modo loquitur de confessione, ac de contritione; dicit enim sess. 14. cap. 3. *Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti ipsius penitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio*; ergo sicut confessio, ita contritio Sacramentum constituunt: Et quamvis contritio non sit signum sensibile, sit tamen sensibilis per accidens, videlicet per confessionem; non secus ac in matrimonio consensus conjugum constituentes Sacramentum redduntur sensibiles per signa externa; & in Sacramento Eucharistiæ corpus Christi Domini sit sensibile, & demonstrabile.

le per species eucharisticas: Contra vero, intentio Ministri licet posset etiam reddi sensibilis per signa externa; at quia non liquido coarctat, quod sit collativa gratiæ, & Sacramentum constituat, ideo putant nonnulli, quod sit merum requisitum.

VI. Oppones tertio: Satisfactio consequitur absolutionem; ergo non potest esse pars materialis hujus Sacramenti. Materia enim præcedit, non sequitur formam.

Respondeo, Satisfactionem pertinere ad hoc Sacramentum, tamquam partem materialem integram, non essentialem; potest autem pars materialis integralis consequi formam, & totum constitutum ex partibus essentialibus, ut dentes consequuntur ad hominis constitutionem; Quare sicut potest dari homo constitutus per corpus, & animam, quæ sunt partes essentialis, etiamsi careat dentibus, aut aliquo brachio, quod est pars integralis; ita potest dari Sacramentum penitentiae essentialiter constitutum per contritionem, confessionem, & absolutionem, antequam ponatur satisfactio.

Dubium hic est, Utrum satisfactio participet rationem Sacramenti per hoc, quod sit signum practicum gratiæ, an vero per hoc, quod sit signum practicum duntaxat remissionis penæ? cum enim Sacramentum penitentiae sit remissivum culpæ simul, & penæ, videtur satis esse, ut satisfactio dicatur participare rationem hujus Sacramenti, & esse pars integralis illius, si solum significet, & causet remissionem penæ.

Respondeo, Satisfactionem probabiliter ex opere operato conferre etiam gratiam, & non duntaxat remissionem penæ, ut docet D. Thom. quæst. 90. art. 2. ad 2., ubi sic habet: *Dicendum, quod satisfactio confert gratiam, prout est in proposito, & auget*

eam, prout est in executione. Quare ex D. Thoma propositum ponendi satisfactionem, quod præcedit absolutionem Sacerdotis, confert gratiam, una cum contritione, (in qua illud includitur) confessione, & absolutione; & deinde, quando ponitur satisfactio, habetur ex opere operato novum incrementum gratiæ habitualis. Dicitur autem in contritione includi propositum exequendi penitentiam a Confessario impositam; quia contritio, præter dolorem de peccato, includit propositum non peccandi de cætero, atque adeo exequendi, quod circa culpam omitti non potest, ut est penitentia injuncta. Sed hac de re fusius agemus quæst. 6. cum de Satisfactione Sacramentali.

ARTICULUS II.

De Institutione hujus Sacramenti.

- I. *Instituit Christus Dominus hoc Sacramentum pro solis Fidelibus.*
- II. *Quandonam illud instituerit?*
- III. *Num potestas in Corpus Christi verum includat potestatem in Corpus Christi mysticum, ita ut habens potestatem consecrandi habeat etiam potestatem absolvendi?*
- IV. *Institutum fuit hoc Sacramentum ad modum iudicii; & quare?*
- V. *Licet Sacerdos mutus non possit absolvere, poenitens tamen mutus, ac surdus absolvi potest.*
- VI. *In quo sensu dicatur Confessarius posse peccatorem ligare, & peccata retinere?*
- VII. *In quo differat a Sacramento Penitentiae Baptismus?*

I. **Q**Uæritur primo, An Sacramentum poenitentiae sit a Christo Domino institutum?

Respondeo affirmative: & definitur a Trident. sess. 14. contra quamplures hæ-